

افغانستان آزاد – آزاد افغانستان

AA-AA

چو کشور نباشد تن من مباد بدین بوم و بر زنده یک تن مباد
همه سر به سر تن به کشتن دهیم از آن به که کشور به دشمن دهیم

www.afgazad.com

afgazad@gmail.com

Political

سیاسی

یونس نگاه
۲۷ سپتمبر ۲۰۲۳

یونس نگاه

خانه تکانی فرهنگی

افغانستان از نظر فرهنگی به انبار شلوغ و بی‌نظمی می‌ماند که در آن کالاهای خوب و بد صدها ساله روی هم افتاده است. بیشتر داشته‌های فرهنگی ما کهنه، از مدافته، و در واقع بار دوشند.

تصور کنید قومی یک هزار سال جل‌ها و پوستین‌های خوش‌دوز و بدریخت پدران و مادران‌شان را ذخیره کرده باشند. این ذخیره‌سازی طوری شده باشد که با گذشت زمان ابتکار و خلاقیت از فرزندان گرفته شده باشد و بیشتر فرصت مردان و زنان امروز مشغول دسته‌بندی، مطالعه، نام‌گذاری، اولویت‌بندی، شناخت، تقسیم و استفاده آن کهنه‌ها شود. کسی فابریکه تازه نسازد، جوراب تازه نبافد، پیراهن تازه ندوزد. آن خیل و قوم چه وضعیتی خواهد داشت؟ وضعیت مردم افغانستان.

ما از نظر فرهنگی تا فرق در گذشته غرقیم. غرور جاهلانه‌ای ما را فروگرفته و در نتیجه نادان‌های متکبر و درمانده‌ای شده‌ایم که حتی دواي امراض کهنه‌ای چون طالب را نداریم. گرفتار طالب شدن در این عصر، مثل درماندن در جنگ با کنه و شپش است.

امتیاز اصلی طالبان کهنگی و عقب‌ماندگی بیش‌ازحدشان است. آنان بیش از هر نیروی دیگر به گذشته‌های "افتخار‌آمیز" ما شباهت دارند.

برای نجات از این وضعیت خانه‌تکانی فرهنگی لازم است. باید این خانه کوچک را پاک‌کاری کنیم. جاجیم‌ها، جل‌ها، پوستین‌ها و کهنه‌های گذشته را بدون تعصب بازنگری کنیم. برخی را بسوزانیم، برخی را به‌خاک بسپاریم، تعدادی را به موزیم ببریم و تعدادی را بازسازی کرده به‌کار اندازیم.

زبان حامل اصلی این چرک‌ها و کهنگی‌هاست. ادبیات مخزن اصلی این فرسودگی است. شاید روزی ناگزیر شویم خط فارسی و پشتو را تغییر دهیم و این‌گونه خط فاصلی ایجاد کنیم تا ذهن آیندگان از این بخش‌های بیهوده "داشته‌های گذشته" رها شوند.

بعد از طالبان، من برای تغییر خط و اصلاحات فرهنگی کمپاین خواهم کرد.